

Audnedal kommune
Sentraladministrasjonen

KOMM. OG REG. DEP	
07 OKT 2005	
051 1594 -91	
Ark.	650.0
Avd.	K 1 K 1 DV

Melding om vedtak

Det Kongelige Kommunal- og Regionaldepartementet

Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Deres ref:

Vår ref:
05/00697-2

Løpenr.:
2414/05

Saksbeh:

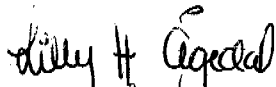
Arkivkode:
020

Dato:
07.11.2005

NOU 2005:6 - Samspill og tillit - Om staten og lokaldemokratiet **Høringsuttalelse**

Saken er behandlet i Audnedal formannskap. Vedlagt følger utskrift fra behandlinga i sak 83/05 i Formannskapet til underretning.

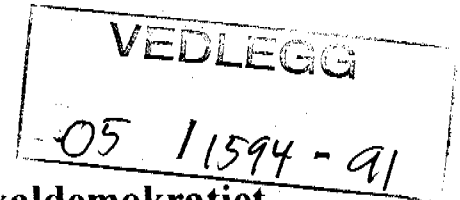
Med hilsen

Lilly H. Ågedal
serketær

Audnedal kommune

Arkiv: 020
 Løpenr.: 2219/05
 Saksmappe: 05/00697-1
 Saksbehandler: Kjell Olav Hæåk
 Dato: 11.10.2005

NOU-2005:6 - Samspill og tillit - Om staten og lokaldemokratiet

Høringsuttalelse

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
083/05	Formannskapet	27.10.05

Trykte vedlegg: Høringsbrev fra KR D datert 02.05.05
 Kap. 1 Sammendrag

Uttrykte vedlegg: NOU 2005:6

Bakgrunn

Utredningen omhandler forholdet mellom staten og kommunene. Sentrale tema er:

- ⇒ Verdier knyttet til det kommunale selvstyret
- ⇒ Kommunenes handlingsrom og hva statlige rammebetingelser betyr for lokaldemokratiet
- ⇒ Statlig styring og virkemiddelbruk overfor kommunene og fylkeskommunene
- ⇒ Dialogen mellom staten og kommunene, deriblant spørsmål om
  - Utvikling av konsultasjonsordningen eller utforming av en avtaleordning mellom staten og kommunene
  - Fylkesmannens rolle i forholdet mellom staten og kommunene
- ⇒ Effekter av samordningsformer i staten når det gjelder statens forhold til kommunene
- ⇒ Grunnlovsfesting av det kommunale selvstyre
- ⇒ Spørsmålet om friere kommunal beskatningsrett
- ⇒ Internasjonale avtalers virkninger på lokaldemokratiet

Fristen for å avgi høringsuttalelse er 1. november 2005.

Kommisjonens andre utredning avleveres 1. april 2006 og vil omhandle hvordan lokaldemokratiet fungerer og kan fungere i kommunene og fylkeskommunene.

Nærmere om utredningen:

Denne innstillingens hovedtema er forholdet mellom staten og kommunesektoren og spørsmålet om den statlige styringens betydning for lokaldemokratiet. En underliggende problemstilling er dette forholdets betydning for lokalpolitisk deltakelse og engasjement

Kommisjonen innleder kap 10 med: *"Målet for arbeidet med denne innstillingen har vært å bidra til å utvikle rammevilkår for kommuner og fylkeskommuner som kan styrke lokaldemokratiet og stimulere til lokalpolitisk deltakelse. Kommisjonen vil peke på at en viktig begrunnelse for det lokale selvstyret er at det bidrar til effektivitet ved offentlig*

Sign.:

oppgaveløsning. Gjennom å gi lokalt folkevalgte et større økonomisk, administrativt og politisk spillerom, vil det kunne oppnås prioriteringer som er bedre tilpasset hvert enkelt lokalsamfunn, enn om staten alene har ansvaret. Dersom kommisjonens vurderinger og forslag til tiltak legges til grunn for det framtidige forholdet mellom staten og kommunesektoren, mener kommisjonen det kan oppnås bedre utnyttelse av offentlige ressurser."

Kommisjonen vektlegger verdiene demokrati, frihet og effektivitet. Kommunene må ha frihet i politikkutforming slik at det blir meningsfullt å delta og mulighetene for å oppnå lokal tilpasning og effektivitet økes. Samtidig påpeker kommisjonen at det må være en viss grad av statlig styring som sikrer rettssikkerhet, likeverdighet og likhet, samt at kommunene må tilpasses makroøkonomiske rammer.

Sentrale argumenter for sentralisering eller statlig styring er rettssikkerhet, nasjonal likhet, effektivitet og makroøkonomisk styring. Det vil alltid være et spenningsforhold mellom stat og kommune med ulike hensyn til ulike verdier.

Gode ordninger og arenaer for samspill mellom nivåene vil være grunnleggende for å motvirke misstillit mellom stat og kommune.

Kommunens handlingsrom står sentralt i utredningen.

- Det foreslås at alle norske kommuner bør fortsette å være generalistkommuner i demokratisk forstand. De bør beholde sitt brede ansvarsområde og ha størst mulig frihet til å prioritere mellom sektorer. Dette trenger ikke å komme i konflikt med evt. samarbeid mellom kommuner.
- Kommisjonen peker på at rettslovgivningen kan bidra til økt nasjonal likhet, men samtidig føre til økt standardisering og mangel på fleksibilitet. De foreslår derfor at bruken av rettslovgivningen begrenses, slik at kommunens mulighet til å tilpasse individuelle tjenester blir utnyttet best mulig.
- Kommisjonen ber om at statlige initierte reformer som skal iverksettes av kommunene blir tilstrekkelig finansiert. En økning av kommunens oppgaver, individuell rettighetsfesting og ingen økning i overføringene begrenser kommunenes samlede handlingsrom.
- Ansvarsforhold for oppgaver der både stat og kommune har interesser må avklares slik at velgerne vet hvor de skal legge ansvaret.
- Balansen i kommuneøkonomien må gjenopprettes.

Kommisjonen er opptatt av kommunens rolle som samfunnsutvikler og foreslår en videre analyse av denne rollen. For å styrke rollen bør også planverket differensieres og tilpasses de lokale forhold, og det foreslås å gjeninnføre ordningen med statlige bidrag til kommunale næringsfond.

Når det gjelder den statlige styringen i forhold til kommunene bør utviklingen gå mot mer dialog og partnerskap. Det finnes effektiv informasjonsinnhenting fra kommunene til staten og denne bør ikke utgjøre en unødvendig ekstra belastning på kommunene. Årsmeldinger, regnskap, forvaltningsrevisjon og KOSTRA bør i prinsippet være tilstrekkelig rapportering. Øremerkede tilskudd bør innlemmes i rammetilskuddet.

Samspill og tillit:

Kommisjonen legger vekt på behovet for tillit mellom staten og kommunesektoren. Dette er avhengig av gjensidig respekt for hverandres roller. Kommisjonen mener at et godt samspill mellom nivåene er avhengig av bedre samordning og en annen type styring fra statens side. Det er størst behov for samordning på statlig nivå. Det må fokuseres på fylkesmannens rolle som styrings-, samordnings- og dialogorgan. Politikkutforming bør legges til folkevalgt

Sign.:

organ, og fylkesmannens oppgave bør avgrenses til tilsyn, klage, legalitetskontroll og nødvendig dialog for å sikre at kommunene gjennomfører de store velferdsreformene. Det foreslås et eget utrednings- og evalueringsprosjekt som ser på virkningen av statlig samordning overfor kommunesektoren.

Konsultasjonsordningen mellom staten og kommunene om bl.a. det kommunaløkonomiske opplegget, fremstår som et godt opplegg for å fremme dialog og bør utvikles i mer forpliktende retning.

- Kommisjonen ønsker at kommunalt selvstyre grunnlovfestes. Dette vil understreke likeverdet mellom stat og kommune og tydeliggjøre at det kommunale selvstyret tilhører verdigrunlaget for det norske styringssystemet.

Friere kommunal beskatningsrett

Kommunene bør få større frihet i skattepolitikken og maksimalgrensen for kommunal inntektsskatt fjernes. De begrensinger som nå begrenser kommunens muligheter til å skaffe egne inntekter svekker handlefriheten lokalt og dermed også bidrar til svekket deltakelse og aktivitet i lokalpolitikken. Innen dette tema er det en del sprikende synspunkter i kommisjonen, men flertallet mener det bør gis økt kommunal frihet til å ilegge eiendomsskatt. Kommisjonen anser frierer lokal beskatningsrett for å være et grunnleggende trekk ved kommunalt selvstyre.

Vurdering

Lokaldemokratikommisjonens første utredning tar opp en rekke sentrale og viktige spørsmål for kommunene. Det er viktig at vi har et levende lokaldemokrati for å sikre legitimitet også til det nasjonale folkestyret. En kommuneøkonomi der det er samsvar mellom oppgaver og økonomisk evne til å løse oppgavene er avgjørende for å få lokaldemokratiet til å fungere. Det er flere forslag i utredningen som vil kunne bidra til å styrke lokaldemokratiet og bedre rammebetingelsene for kommunal sektor.

Det er viktig at oppgavene mellom nivåene fordeles slik at det bidrar både til utvikling av demokrati og effektiv oppgaveløsning. Det vil alltid være fare for konflikt mellom hensynet til å fastsette nasjonalt bestemte standarder og rettigheter og gi lokaldemokratisk frihet til å bestemme for befolkningen i egen kommune. Uavhengig av hvor en setter grensene her er det likevel viktig at ansvarsfordelingen mellom stat og kommune er klar. Det er derfor viktig å følge opp prinsippet om at den som beslutter også har ansvar for finansieringen.

Rådmannen er videre enig i kommisjonens vurderinger når det gjelder:

- Alle kommuner skal fortsatt være generalistkommuner. Vi må unngå få såkalte "A" og "B" kommuner.
- Gjeninnføring av direkte statlige tilskudd til kommunale næringsfond. Dette er et viktig virkemiddel for kommunen som samfunnsutvikler.
- Balansen i kommuneøkonomien gjenoprettes
- Øremerkede tilskudd innlemmes i rammetilskuddet
- At statlig styring av kommunesektoren skal bygge på dialog og partnerskap heller enn hierarkiske styringsvirkemidler
- Kommisjonens vurderinger med hensyn til Fylkesmannens framtidige rolle
- Informasjonsinnhenting fra kommunen via årsmeldinger, årsregnskap, KOSTRA og forvaltningsrevisjon. Dersom årsmeldinger, årsregnskap, KOSTRA og revisjonsberetninger ikke fungerer godt nok, bør det arbeides med å bedre disse

Sign.:

rapporteringene framfor å innføre ulike tilleggsrapporteringer fra forskjellige sektordepartementer og direktorater.

- Forslaget om grunnlovsfesting av det kommunale selvstyret bør følges opp. En grunnlovsfesting vil understreke betydningen av det kommunale selvstyret og vil kunne bidra til en mer likeverdig dialog mellom partene.

Derimot er man ikke udelt enig i kommisjonens tro på at større frihet i beskatningsretten for kommunene vil bidra til økt deltakelse og engasjement i lokalpolitikken. I utgangspunktet bør fastsetting av en øvre grense for skattenivået være et statlig ansvar og ikke overlates til lokalpolitikkerne. En friere lokal beskatningsrett vil kunne ha fordelingsmessige konsekvenser og dette må eventuelt utredes nærmere før det eventuelt innføres. Det bør derfor heller ikke gis økt kommunal frihet til å ilegge eiendomsskatt utover dagens regler før dette er belyst nærmere. En ordning med friere lokal beskatningsrett vil også kunne bidra til å "velte over" det statlige finansieringsansvaret for kommunale oppgaver til den enkelte kommunes innbyggere. Dersom ordningen skulle få en slik konsekvens, vil den kunne bidra til å svekke lokaldemokratiets status fremfor å styrke det. Kommisjonen argumenterer for at en fjerning av maksimumsreglen for kommunal inntektsskatt ikke vil resultere i dramatiske forskjeller det være seg i skattenivå eller faktiske skattesatser, samtidig som at dette vil medføre økt deltakelse og engasjement i lokalpolitikken ved at inntektene lokalt nå kan påvirkes. En har vanskelig for å se den logiske sammenhengen i kommisjonens argumentasjoner her.

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Audnedal kommune slutter seg til hovedtrekkene i utredningen og mener at flere av kommisjonens forslag vil bidra til å styrke lokaldemokratiet og bedre rammebetingelsene for kommunal sektor, jfr. saksutredningen over.
2. Audnedal kommune vil understreke betydningen av at ansvarsforholdene mellom statlig og kommunal sektor tydeliggjøres. Statlige reformer må finansieres fullt ut av staten. Dersom kommunal sektor skal stå for gjennomføring av reformene bør finansieringen inkluderes i rammetilskuddet. Det må være tett dialog mellom staten og kommunal sektor om de faktiske kostnadene ved statlige reformer. Rapportering bør samles i de årlige standard rapporteringssystemene, årsregnskap og årsmelding, KOSTRA og revisjonsberetninger.
3. Saker som krever lokalt og regionalt skjønn må legges til direkte folkevalgte organer lokalt.
4. Audnedal kommune støtter forslaget om å gjeninnføre ordningen med kommunale næringsfond.
5. For å få en bedre samordning på statlig nivå bør de regionale inndelingene ses nærmere på.
6. Audnedal kommune støtter forslaget om grunnlovsfesting av det lokale selvstyret.
7. Audnedal kommune støtter ikke forslagene om å fjerne maksimalreguleringen for kommunal inntektsskatt samt gi økt kommunal frihet i utskrivning av eiendomsskatt.

Sign.:

Behandling i Formannskapet – 27.10.05, sak 83/05:

Enstemmig som forslag til innstilling.

Vedtak i Formannskapet – 27.10.05, sak 83/05:

1. Audnedal kommune slutter seg til hovedtrekkene i utredningen og mener at flere av kommisjonens forslag vil bidra til å styrke lokaldemokratiet og bedre rammebetingelsene for kommunal sektor, jfr. saksutredningen over.
2. Audnedal kommune vil understreke betydningen av at ansvarsforholdene mellom statlig og kommunal sektor tydeliggjøres. Statlige reformer må finansieres fullt ut av staten. Dersom kommunal sektor skal stå for gjennomføring av reformene bør finansieringen inkluderes i rammetilskuddet. Det må være tett dialog mellom staten og kommunal sektor om de faktiske kostnadene ved statlige reformer. Rapportering bør samles i de årlige standard rapporteringssystemene, årsregnskap og årsmelding, KOSTRA og revisjonsberetninger.
3. Saker som krever lokalt og regionalt skjønn må legges til direkte folkevalgte organer lokalt.
4. Audnedal kommune støtter forslaget om å gjeninnføre ordningen med kommunale næringsfond.
5. For å få en bedre samordning på statlig nivå bør de regionale inndelingene ses nærmere på.
6. Audnedal kommune støtter forslaget om grunnlovsfesting av det lokale selvstyret.
7. Audnedal kommune støtter ikke forslagene om å fjerne maksimalreguleringen for kommunal inntektsskatt samt gi økt kommunal frihet i utskrivning av eiendomsskatt.

Enstemmig vedtatt.

Sign.: